

Discussienota commissie

Commissie Samenleving
8 maart 2021

Afdeling en opsteller
SMV/A. Berghuis
Portefeuille
Y. Cegerek
Programma
Sociaal Maatschappelijke Verbinding

Agendapunt
10.

Onderwerp
Beschermd Thuis Regio Oost Veluwe 2022-2030

De commissie geeft haar opvattingen over het Kaderdocument Beschermd Thuis 2022-2030 en Ontwerp Beschermd Thuis 2030 met daarin benoemde doelstellingen.

Inleiding

De regio Oost-Veluwe (Apeldoorn, Brummen, Epe, Hattem Heerde en Voorst) kiest ervoor om Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen cliënten maatschappelijk te laten herstellen in hun eigen omgeving. Deze regionale samenwerking heeft in 2016 vorm gekregen door een samenwerkingsconvenant en een transformatieagenda. De Transformatie-agenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2016-2020 is afgerond en vraagt om doorontwikkeling. In het opgestelde **Kaderdocument Beschermd Thuis 2022-2030** wordt deze doorontwikkeling vormgegeven met de regiogemeenten en voldoet aan de landelijke eisen van een 'regioplan' in het kader van de "Norm voor Opdrachtgeverschap voor MO en BW"¹. Het Kaderdocument kent een bredere scope en slaat een brug tussen verschillende beleidslijnen zoals de sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag, de ondersteuning van inwoners met een Ernstige Psychiatrische Aandoening (EPA), Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang.

De komende jaren zijn grote verschuivingen gaande op het gebied van Beschermd Wonen. Die verschuivingen zijn vooral financieel van aard, naast de al gaande beweging 'GGZ in de wijk'. Mensen met een hulpvraag krijgen zorg steeds meer dichtbij huis en blijven als het kan, met hulp, thuis wonen, een 'beschermd thuis'. Hiertoe is een regionaal **Ontwerp Beschermd Thuis 2030** tot stand gekomen wat een bestuurlijk richtinggevend document is voor de komende jaren. Het Ontwerp Beschermd Thuis is gestoeld op 3 pijlers; GGZ in de wijk, Integrale Hersteltrajecten en Continuïteit in aanbod Beschermd Wonen.

In de zes gemeenteraden worden de opvattingen opgehaald, welke input geeft om het Kaderdocument en Ontwerp Beschermd Thuis verder aan te scherpen. Na verwerking worden de gemeenteraden gevraagd de documenten vast te stellen. Vervolgens zal het college op basis van het Ontwerp overgaan tot een nieuwe inkoop van Beschermd Wonen. Inmiddels is namelijk geconstateerd dat de doelstellingen van het Ontwerp niet gerealiseerd kunnen worden met de huidige regionale raamovereenkomst voor maatwerkvoorzieningen.

Bevoegdheid / Juridisch kader
Wmo 2015

¹ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-08/tisb-u202000685-ledenbrief-norm-voor-opdrachtgeverschap.pdf>

Eerdere besluitvorming en kaders

- Transformatie-agenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2016-2020 Oost Veluwe, vastgesteld 26 juni 2017
- Convenant regionale samenwerking MO/BW Oost-Veluwe, vastgesteld op 27 mei 2019

Argumenten

1. Kaderdocument Beschermd Thuis 2022-2030

- Het Kaderdocument bouwt voort op de visie en uitgangspunten voor Beschermd Thuis van de vastgestelde Transformatie-agenda MO/BW 2016-2020. Beleidsmatig is **de scope verbreed** om verbinding met aangrenzende beleidsterreinen te leggen (bijlage 4).
- In het Kaderdocument wordt teruggekeken op de in de afgelopen jaren uitgevoerde regionale projecten en in beeld gebracht waar we staan op de vijf thema's. Deze vijf thema's (zorginfrastructuur in de wijk, welkom in de woonomgeving, werk en dagbesteding, en financiële mogelijkheden van cliënten) zijn noodzakelijke elementen voor cliënten om succesvol de stap te zetten naar (weer) zelfstandig(er) te gaan wonen. De afgelopen jaren zijn lokaal en regionaal diverse activiteiten ondernomen om deze thema's te realiseren. **De komende jaren zetten we onze inzet op deze vijf thema's voort en verbinden hieraan dat in hersteltrajecten voor cliënten integraal aan al deze thema's gewerkt wordt.**
- De inspanningen die wij gaan verrichten op lokaal en regionaal niveau om deze doelen te realiseren worden in lokale en regionale uitvoeringsplannen verder uitgewerkt. De uitvoering van deze plannen wordt gemonitord zodat we tussentijds onze inzet kunnen bijstellen om de beoogde resultaten te behalen. Dit kaderdocument heeft een **langere looptijd** dan gebruikelijk omdat de transformatie een hoog ambitieniveau heeft.

2. Ontwerp Beschermd Thuis 2030

- Het ontwerp is een **richtinggevend document**, waar nog een proces van implementatie van een aantal jaren op volgt. De tijdsdruk om het Ontwerp dit voorjaar vast te stellen hangt samen met de start van de financiële afbouw vanaf 1-1-2023, wat grote gevolgen heeft voor de regio Oost Veluwe. Dit betekent dat een deel van de afbouw al gerealiseerd moet zijn vóór 2023. **Het tijdig opstarten van een nieuwe inkoopprocedure voor Beschermd Wonen (met ingangsdatum 1-1-2023) is nodig om de drie pijlers van het Ontwerp te realiseren.** De vorm van inkoop (en daarmee het gekozen sturingsmodel) is randvoorwaardelijk voor:
 - het bieden van integraal passende zorg;
 - in een doorlopende lijn voor jongeren;
 - het organiseren van herstelgerichte zorg 'thuis';
 - voorzien in de mogelijkheid om op- en te afschalen;
 - binnen het beschikbare, toekomstige budget Beschermd Wonen.

Kanttekeningen

1. We zijn nog in afwachting van publicatie van de uitkomsten van een nieuw objectief verdeelmodel voor Beschermd Wonen vanaf 1-1-2023. **Inzicht in de toekomstige financiële middelen beïnvloedt weliswaar niet onze visie, maar kan wel de urgentie versterken om aan onze ambities te werken en het tempo waarin we ons aanbod hervormen of afbouwen.**
2. Het realiseren van de doelstellingen van het Ontwerp Beschermd Thuis is omgeven met onzekerheden. **De mate waarin het Ontwerp tot uitvoer gebracht kan worden is afhankelijkheid van de randvoorwaarden.**
3. **De komende jaren is een doorontwikkeling nodig van de ondersteuning en (medische) zorg in de wijk, evenals de beschikbaarheid van geschikte huisvesting.** Om de komende jaren vorm te geven aan deze opgave zijn de doelstellingen van het Ontwerp

Beschermd Thuis 2030 gericht op het organiseren van herstelgerichte zorg 'thuis'. Waarbij op- en afschalen mogelijk is om passende zorg te kunnen blijven bieden binnen het beschikbare budget. Tegelijkertijd willen we een verbinding maken met de sociale basis (het sociaal fundament) bestaande uit wonen, werk, inkomen (en/of schuldhelpverlening), het behalen van een startkwalificatie, etc. Alleen door te werken aan persoonlijke doelen op meerdere leefgebieden is duurzaam herstel en een verbetering van de zelfredzaamheid mogelijk.

4. Eveneens speelt bij wonen, net als voor andere bewoners die een huis zoeken, het **tekort aan betaalbare woningen** om naar door te stromen. We sluiten ons aan bij Platform 31 om met het concept 'woonladder' in deze regio tot een eenduidig beeld en begrippenkader te komen, zodat het wonen een evenwichtig deel wordt van de hersteltrajecten.

5. Tevens moeten de **inkoopafspraken Beschermd Wonen** vanaf 2023 de drie pijlers (GGz in de wijk, integrale hersteltrajecten en continuïteit Beschermd Wonen) mogelijk maken. De vorm van inkoop (en daarmee het gekozen sturingsmodel) is één van de benodigde randvoorwaarden.

6. En tenslotte is landelijk besloten om een objectief verdeelmodel voor Beschermd Wonen in te voeren en om tegelijkertijd het budget te herverdelen naar alle gemeenten. Dit heeft een forse verschuiving van middelen tot gevolg. **In het plan van aanpak voor de implementatie van het Ontwerp zal nadrukkelijk aandacht zijn voor deze risico's.**

Alternatieven

N.v.t.

Communicatie

- Het Kaderdocument Beschermd Thuis en Ontwerp Beschermd Thuis zal ter discussie/consultatie en vervolgens ter besluitvorming voorgelegd worden aan de gemeenteraden van Apeldoorn, Brummen, Epe, Hattem, Heerde en Voorst. Om de samenhang tussen verschillende beleidsdocumenten te laten zien is een praatplaat gemaakt, zie bijlage 4. Om de mogelijke effecten van dit kaderdocument voor cliënten en hun omgeving uit te leggen, is er een publieksfolder opgesteld, zie bijlage 5.

Inclusiviteit

Inwoners met een (psychische of psychosociale) kwetsbaarheid kunnen, al dan niet met behulp van hun eigen sociale netwerk, zo goed mogelijk thuis wonen en krijgen daar passende ondersteuning bij, gericht op maatschappelijk herstel, zelfredzaamheid en participatie. Ook inwoners die om een of andere reden hun thuissituatie hebben verlaten, krijgen ondersteuning bij het vinden van een passend onderdak waar zij kunnen werken aan maatschappelijk herstel.

Cittaslow

De visie van Beschermd Thuis is gericht op verbinding met de gemeenschap, bevordering van herstel door organisatie van ondersteuning in een 'beschermd thuis'.

Inkoop en SROI

1. Kaderdocument Beschermd Thuis

In het kaderdocument en in het Ontwerp kan nog geen uitgewerkte financiële paragraaf opgenomen worden omdat **het nieuwe objectieve verdeelmodel voor Beschermd Wonen nog niet gepubliceerd is**. Deze publicatie wordt wel op hele korte termijn verwacht en zal dan meegenomen worden in de verdere besluitvormingsprocedure.

Er is al wel een inschatting van de gevolgen van de herverdeling voor Oost-Veluwe. Het huidige budget Beschermd Wonen voor Oost-Veluwe bedraagt ongeveer € 52 miljoen op jaarbasis. Uit dit budget worden diverse regionale uitvoeringskosten, algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen gefinancierd. De uitgave aan maatwerkvoorzieningen is jaarlijks ongeveer € 44 miljoen. Per 2021 wordt een deel van de cliënten beschermd wonen naar de WLZ overgeheveld.

Naar verwachting gaat het om 40% van de huidige cliënten met bijbehorend budget. **Het dan resterende regionale maatwerkbudget voor beschermd wonen, wordt naar verwachting gehalveerd in de periode 2023-2032 als gevolg van de invoering van het nieuwe objectieve verdeelmodel voor Beschermd Wonen. Dit budget wordt toegekend aan alle gemeenten. De regio zal afspraken maken over de wijze van gezamenlijke bekostiging van regionale voorzieningen en uitvoeringskosten vanaf 1-1-2023.**

2. Ontwerp Beschermd Thuis

Het ontwerp moet passen binnen de nieuwe financiële kaders Beschermd Wonen. De regionale rijksbijdrage voor Beschermd Wonen wordt vanaf 1-1-2023 met een in groeipad van 10 jaar afgebouwd. Om binnen die kaders te blijven wordt de bovenregionale instroom vanuit andere regio's, vanuit de zorgverzekeringswet of vanuit de forensische zorg zoveel mogelijk ontmoedigd. Randvoorwaarden zoals een veilige plek om te wonen en werk of dagbesteding, blijven behouden en worden waar nodig versterkt. De regio Oost Veluwe heeft het ontwerp samen met de partners in de keten ontwikkeld.

Om de doelstellingen van het Ontwerp realiseren wordt een nieuwe regionale inkoopprocedure gestart. College doet dit uiteraard onder voorbehoud dat de zes gemeenteraden het Ontwerp vaststellen. De nieuwe inkoop moet op 1-1-2023 in werking treden. Dat betekent dat de huidige raamovereenkomst die loopt tot 1-1-2022 voor het onderdeel Beschermd Wonen met één jaar wordt verlengd (bijlage 3). Dit vormt een uitzondering op de overige onderdelen van de raamovereenkomst, die worden namelijk met twee jaar verlengd.

Vervolg

1. Kaderdocument Beschermd Thuis 2022-2030

Nadat het Kaderdocument Beschermd Thuis definitief is vastgesteld door de zes gemeenteraden zal deze verder worden uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsplan. Dit uitvoeringsplan zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de regionale colleges, met hieraan de lokale uitvoeringsplannen gekoppeld.

2. Ontwerp Beschermd Thuis 2030

De besluitvorming over het Ontwerp loopt qua tijdspad parallel aan dat van het kaderdocument. Nadat het Ontwerp Beschermd Thuis door de zes gemeenteraden is vastgesteld zal er, onder leiding van een regionale projectleider, gestart worden met de concretisering en implementatie van het Ontwerp en een nieuwe inkoop van Beschermd Wonen.

Heerde, 9 februari 2021,

Het college

drs. J.W. Wiggers

B. van Zutem

, burgemeester

, gemeentesecretaris

Bijlagen:

1. Concept Regionaal Kaderdocument Beschermd Thuis 2022-2030
2. Concept Regionaal Ontwerp Beschermd Thuis 2030
3. Regionaal convenant MOBW Oost Veluwe
4. Praatplaat Beschermd Thuis
5. Brochure Beschermd Thuis Regio Oost Veluwe